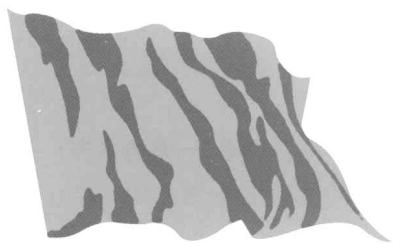

مۇرلەر ئۈچۈن ئىنقىلابىي ئوقۇشلۇق

ئۆلمەس ۋالى شىياۋخې

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

ئۆسمۈرلەر ئۈچۈن ئىنقىلابىي ئوقۇشلۇق

كېلەن

ئۆلمەس ۋالىي سىياۋخې

تەرجىمە قىلغۇچى: خالىق ئاۋۇت

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

不死的王孝和/柯蓝编著;哈力克·阿吾提译. —乌鲁木齐:新疆人民出版社, 2006.5(2007.4重印)

(少年红色经典)

ISBN 978 - 7 - 228 - 10134 - 4

I . 不 ... II . ① 柯 ... ② 哈 ... III . 儿童文学 — 革命故事 — 中国 — 当代 — 维吾尔语 (中国少数民族语言) IV . I287.5

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2006)第 049270 号

策 划: 艾克巴尔·艾力
责任编辑: 依明江·艾木都拉
责任校对: 阿达来提, 米丽古丽

不死的王孝和 (维吾尔文)

哈力克·阿吾提 译

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮编: 830001)

新疆新华书店发行

新疆新华印刷二厂印刷

880 × 1230 毫米 32 开本 4.5 印张 2 插页

2006 年 7 月第 1 版 2009 年 2 月第 3 次印刷

印数: 7061—11060

ISBN 978 - 7 - 228 - 10134 - 4 定价: 8.00 元

بۇ كىتاب 21 - ئەسىر نەشرىياتىنىڭ 2004 - يىلى 9 - ئاي 1 - نەشرى، 2004 - يىلى 9 - ئاي 1 - باسمىغا ئاساسەن تەرجىمە ۋە نەشر قىلىندى.

本书根据二十一世纪出版社 2004 年 9 月第 1 版，2004 年 9 月第 1 次印刷本翻译出版。

پىلانلىغۇچى: ئەكبەر ئېلى
مەسئۇل مۇھەررىرى: ئىمىنجان ھەمدۇللا
مەسئۇل كوررېكتورى: ئادالەت، مېھرىگۈل

ئۆلمەس ۋاڭ شياۋخې

تەرجىمە قىلغۇچى: خالىق ئاۋۇت

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 №)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا 2 - باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى

فورماتى: 880×1230 مىللىمېتىر، 1/32

باسما تاۋىقى: 4.5 قىستۇرما ۋارقى: 2

2006 - يىلى 7 - ئاي 1 - نەشرى

2009 - يىلى 2 - ئاي 3 - بېسىلىشى

تراژى: 7061—11060

ISBN 978 - 7 - 228 - 10134 - 4

باھاسى: 8.00 يۈەن

كىرىش سۆز

«ئۆسمۈرلەر ئۈچۈن ئىنقىلابىي ئوقۇشلۇق» ناملىق بۇ مەجمۇئە «ئەدەبىي ھېكايىلەر» ۋە «قەھرىمانلار ھەققىدە ھېكايىلەر» دىن ئىبارەت ئىككى تۈركۈمگە بۆلۈندۈ. ئالدىنقى تۈركۈم - دىكىلىرى ئىجادىي ئەدەبىي ئەسەرلەر، كېيىنكى تۈركۈمدىكىلىرىنىڭ كۆپىنچىسى رېئال شەخسلەر ھەققىدىكى خاتىرىلەردۇر. ئالدىنقى ئەسىرنىڭ 50 - ، 60 - يىللىرىدىن بېرى، پۈتكۈل جەمئىيەت، بولۇپمۇ ياشلار - ئۆسمۈرلەر بۇ ئەسەرلەردىكى قەھرىمانلارنىڭ مەيلى بەدىئىي ئوبرازغا بولسۇن ياكى تۇرمۇشتىكى ئەسلىي قىياپىتىگە بولسۇن، ئىزچىل چوقۇنۇپ ۋە ئۇلارنى چوڭقۇر ياد ئېتىپ كەلدى. قەھرىمانلارنىڭ باتۇرانە ئىش - ئىزلىرى نەچچە ئەۋلاد كىشىلەرگە تەسىر كۆرسىتىپ، ئۇلارنىڭ مەنىۋى تۈۋرۈكىگە ۋە ھەرىكەت ئۆلچىمىگە ئايلاندى.

بۇ مەجمۇئەگە جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى رەھبەرلىكىدىكى ئىنقىلابىي ئۇرۇش يىللىرىدا كۈچلۈك تەسىر قوزغىغان قەھرىمانلار ھەققىدىكى ھېكايىلەر ۋە ئالاقىدار ژانىرلاردىكى ئەڭ ۋەكىللىك خاراكتېرگە ئىگە ئەدەبىي ئەسەرلەر تاللاپ كىرگۈزۈلدى. بۇ ئەسەرلەردە ئىنقىلابىي خەلقنىڭ ئاجايىپ ئەقىل - پاراسىتى، باتۇر - قەيسەرلىكى نامايان قىلىنىدۇ، ۋەتەنپەرۋەرلىك، ئىنقىلابىي قەھرىمانلىقتىن ئىبارەت تارىخىي ئاڭ كۈچلۈك تەشەۋۋۇق قىلىنىدۇ. پېرسۇناژلارنىڭ خاراكتېرى روشەن، ھېسسىياتى

ساددا ھەم كۈچلۈك، ۋەقەلىكى ئېنىق ھەم چۈشىنىشلىك، توقۇ-
نۇشى جىددىي ھەم كەسكىن، تىلى جانلىق ھەم ئاممىباپ، ئۇسلۇبى
ساغلام ھەم يارقىن، بۇ ئەسەرلەرنىڭ ھەممىسى ھەققانىيەت رەزىل-
لىك ئۈستىدىن غالىب كېلىش بىلەن تاماملىنىدۇ، پېرسۇناژلار-
نىڭ تەقدىرى دۆلەتنىڭ، مىللەتنىڭ تەقدىرىگە زىچ باغلىنىدۇ. بۇ
ئەسەرلەر ھەقىقىي تارىخ ئاساسىدا يېزىلغان، ئاپتورنىڭ مۇكەممەل
تۇرمۇش تەسىراتى، تولۇپ تاشقان ئىجادىيەت قىزغىنلىقى ۋە تاۋار
ئىگىلىكى شامىلىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىماسلىقتەك جىددىي ئىجا-
دىيەت پوزىتسىيىسى ئەسەرلەرنىڭ يېڭىلىق تۇيغۇسى ۋە ئوقۇش-
چانلىقىنى تېخىمۇ ئاشۇرغان. ئەسەرلەرنىڭ روشەن دەۋر ئالاھىدى-
لىكى ۋە ئوقۇرمەنلەرنىڭ زوقىنى تارتىدىغان قويۇق مىللىي ئۇس-
لۇبىدىن ئۇزاق مۇددەتلىك بەدىئىي ھاياتىي كۈچ تەپچىپ تۇرىدۇ،
ئۇ ئورنىنى ئىگىلىگىلى بولمايدىغان تەربىيەلەش رولىغا، ئېستې-
تىك رولغا ئىگە. مۇشۇ مەنىدىن ئېيتقاندا، بۇ ئەسەرلەرنى «ئىنقىلا-
بىي ئوقۇشلۇق» دەپ ئاتاش قىلچە ئارتۇق كەتمەيدۇ.

مېڭزى: «مۇكەممەللىك گۈزەللىكتۇر» دەپتىكەن. قەھرىد-
مانلارنىڭ روھىي دۇنياسى ئۇلۇغۋار غايە، مۇستەھكەم ئېتىقاد،
بېرىلىپ ئىزدىنىش، غەزەسز تۆھپە قوشۇش روھى ئارقىلىق
تاكامللىشىدۇ. كوچا ناخشىلىرىنى ئېيتىپ، كارتون فىلىم،
ھەجۋىي رەسىملەرنى كۆرۈپ، كومپيۇتېر ئويۇنلىرىنى ئويناپ
چوڭ بولغان ئەۋلادلارنى تارىخنى چۈشىنىش، قەھرىمانلارغا يېقىن-
لىشىش، مەسئۇلىيىتى ئۈستىدە ئويلنىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە
قىلالىساق، ئۆزىمىز مۇستەقىللىقىمىزنى تاپقان بولىمىز، ئىمىز-
قىلابىي ئەنئەنە ئۇلۇغ بايرىقىمىنى مەڭگۈ جەۋلان قىلدۇرۇپ، ئۆز-
لۈكسىز دەۋر بىلەن تەڭ ئىلگىرىلىيەلسەك، مىللىتىمىز مۇ ئۇ-
مىدكە تولغان بولىدۇ.

مۇندەرىجە

1	مۇقەددىمە	بىرىنچى باب
4	ئۆسۈپ يېتىلىش	ئىككىنچى باب
24	بوران - چاپقۇنلۇق يىللار	ئۈچىنچى باب
48	سەنئەت	تۆتىنچى باب
91	ئادالەت يولىدا جان پىدا قىلىش	بەشىنچى باب
136	خاتىمە	ئالتىنچى باب

بىرىنچى باب مۇقەددىمە

بۇ يەردە بىز چەكسىز ھۆرمىتىمىز بىلەن ئىنقىلاب ئۈچۈن
ئۆزىنى قۇربان قىلغان بىر ياش كوممۇنىستىنى ئەسلەپ ئۆتە-
مىز...

1

ياپېشىل چىملىقتا قىزىل گالىستۇك تاقىغان بىر توپ
بالىلار ئولتۇراتتى. قۇياش نۇرى ئۇلارنىڭ مەڭزىگە چۈشۈپ
تۇراتتى.

— سۆيۈملۈك پىئونېر يولداشلار! سالام بەرگەندە نېمە ئۇ-
چۈن قولۇڭلارنى بېشىڭلاردىن ئېگىز تۇتۇپ سالام بېرىسىلەر؟ —
دەپ سورىدى ئارىدىن بىرەيلەن.
— بۇ، خەلق مەنپەئىتى ھەممىدىن ئۈستۈن دېگەنلىك
بولىدۇ.

— ئۇنداق بولسا، قىزىل گالىستۇكۇڭلارنىڭ نېمە ئۈچۈن
قىزىل بولىدىغانلىقىنى بىلەمسىلەر؟ — دەپ سورىدى يەنە بىر-
رەيلەن.

— بۇ، قىزىل گالىستۇك قىزىل بايراقنىڭ بىر بۇرجىكى،
ئۇ قۇربان بولغان قەھرىمانلىرىمىزنىڭ ئىسسىق قېنى بىلەن

بويالغان، دېگەنلىك.

ھەممەيلەن جىمىپ كەتتى.

پەقەت مەيىن شاماللا چىملىقتىكى ئوت - چۆپلەرنى، يوپۇر - ماقلارنى يېنىك تەۋرىتىپ تۇراتتى. پىئونىرلارنىڭ بويىنىدىكى قىزىل گالىستۇكمۇ مەيىن شامالدا يەلپۈنەتتى.

— ساۋاقداشلار! مەن سىلەرگە بىر ئاددىي كىشىنىڭ ھېكا- يىسىنى سۆزلەپ بېرەي. سىلەرنىڭ قىزىل گالىستۇكۇڭلاردا ئۇ- نىڭ ئىسسىق قېنىنىڭمۇ تامچىلىرى بولۇشى مۇمكىن.

2

— بۇ كىشىنىڭ ھېكايىسىنى سۆزلەشتىن ئىلگىرى سى- لەرگە بىر پارچە سۈرەتنى كۆرسىتەي.

بۇ 1948 - يىلى 9 - ئايدا تارتىلغان سۈرەت.

سۈرەتتە گومىنداڭ ئەكسىيەتچىلىرىنىڭ ساقچىلىرى بىر ئاددىي ئىشچىنى ئېتىپ ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن ئېلىپ ماڭماقتا. بۇ ئىشچىنىڭ ئىسمى ۋاڭ شياۋخې، كوممۇنىست، ئۇ 25 يېشىدا ئۆلتۈرۈلگەن.

ھازىر بىز ۋاڭ شياۋخېنى پەقەت مۇشۇ سۈرەتتىنلا تونۇ- يالايمىز. قاراڭلار، دۈشمەن ئۇنى تۇتۇۋېلىپ ئاتماقچى بولۇپ ماڭغاندا، ئۇ غەزەپ بىلەن چىشلىرىنى غۇچۇرلىتىپ تۇرۇپ: «يولسىز ھۆكۈمەت گۇمران بولماي قالمايدۇ» دەپ توۋلىماقتا.

مەن ئۇنىڭ ئىش - ئىزلىرىنى سىلەرگە تونۇشتۇرۇپ ئۆ- تەي. قىيىنچىلىققا دۇچ كەلگەن چاغلىرىمىزدا ئۇنى ئەسكە ئال- ساق، قىيىنچىلىقتىن قورقمايدىغان بولىمىز؛ غەلبە قىلغاندا ئۇنى ئەسكە ئالسا، مەغرۇرلانىمىز.

سۆيۈملۈك ساۋاقداشلار، قورقماس، شىجائەتلىك، توختاۋ-
سىز ئالغا ئىنتىلىدىغان، دۈشمەن بىلەن باتۇرانە كۈرەش قىلىد-
ىدىغان، خەلققە، پارتىيىگە سادىق، ھاياتنى، تىنچلىقنى، ئەركىن-
لىكنى قىزغىن سۆيىدىغان كىشىنى ھەممىمىز ياخشى كۆرىمىز.
چۈنكى بىزمۇ شۇنداق ئادەملەر.

ئەمدى مەن ئۇنىڭ ھېكايىسىنى سۆزلەپ بېرىي. بىراق، شۇ-
نى سەمىڭلارغا سېلىپ قويماي، ئۇ بىزنىڭ ئۆگىنىشىمىزگە تې-
گىشلىك نۇرغۇن كىشىلەر ئارىسىدىكى پەقەتلا بىرى. نۇرغۇن
مۇنەۋۋەر كىشىلىرىمىز ئارىسىدىكى ئادەتتىكى بىر ئادەم.

ئىككىنچى باب ئۆسۈپ يېتىلىش

... بۇ يەردە بىز ۋاڭ شياۋخېننىڭ ئوقۇغۇچىلىق ھاياتى ۋە ئۆسۈپ يېتىلىش جەريانى بىلەن تونۇشۇپ چىقىمىز.

1

شاڭخەي. تاڭ ئەمدىلا سۈزۈلۈشكە باشلىغانىدى. شەھەر سىرتىدىكى كەڭ دالا ۋە كۆۋرۈك كۆزگە غۇۋا تاشلىنىپ تۇراتتى، لېكىن ھېچنېمىنى ئېنىق كۆرگىلى بولمايتتى. كۆۋرۈكتىكى سىم تورنىڭ سول تەرىپىدە مىلتىقنى تۇتۇپ ئۇيان - بۇيانغا مېڭىپ يۈرگەن بىر ياپون ئەسكىرى بىلەن - بىلىنمەس كۆرۈ - نۇپ تۇراتتى.

تۇيۇقسىز بىر ئوقۇغۇچى بىر خالتا گۈرۈچنى يۈدىگىنىچە يۈگۈرۈپ كەلدى. ئۇ كۆۋرۈكتە قاراۋۇللۇق قىلىۋاتقان ياپون ئەسكىرىنى كۆردى - دە، ئالدىراپ - تېنەپ ئارقىسىغا يېنىپ پەسكە چۈشۈپ، ئۆستەڭدىكى سۈنى كېچىپ ئۆتۈپ كەتمەكچى بولدى. سۈنى كەچكەندە چىققان شالاق - شۇلۇق ئاۋاز نېرىراق - تىكى ياپون ئەسكىرلىرىنى سەگەكلەشتۈرۈپ قويدى.

— توختا...

نېرىدىكى بىر توپ ياپون ئەسكىرلىرى ئالساغىل ۋارقىراش.

قىنىچە قوغلاپ كەلدى.

كۆۋرۈكتىكى ياپون ئەسكىرى ئارقىسىغا ئۆرۈلۈپ، خالتا يۈدۈۋالغان بىرىنىڭ ئۈستىگە ئۇ تەرەپكە ئۆتۈپ كەتكىنىنى كۆردى - دە، قاراۋۇلخانىدىكى ئاشاركىنى قويۇۋەتتى، بەستلىك ھەم غالجىر ياپون ئاشاركىسى كىرىپتىن ئايرىلغان ئوقتەك تېزلىكتە قوغلاپ كەتتى.

ئاشاركا ھېلىقى يىگىتكە يېتىشىۋېلىپ، ئۆشنىسىدىكى گۈرۈچ خالتىسىنى بىرلا چىشلەپ يىرتىۋەتتى، ئاپئاق گۈرۈچ يەرگە چېچىلدى.

ئاشاركا يىگىتنىڭ چاپىنىنى چىشلەپ تۇرۇۋېلىپ، ئۇنى ماڭغۇزىدى. ئاڭغىچە ئارقىدىن قوغلاۋاتقان ياپون ئەسكەرلىرى يېتىپ كەلدى.

ئۈستىگىنىڭ ئۇ قېتىدىن قاتتىق قامچىلىغان ۋە يۈرەكنى ئېزىدىغان داد - پەرياد ئاڭلاندى، لېكىن ھېچنېمىنى ئېنىق كۆرگىلى بولمايتتى.

ياپون ئەسكەرلىرى قوغلاپ يېتىشىۋېلىپ، قاتتىق ئۇرۇۋەتە - كەن يىگىت دۇڭ باۋگېن بولۇپ، ۋاڭ شياۋخې بىلەن بىر سە - نىپتا ئوقۇيتتى. ئائىلىسى نامرات بولغاچقا گۈرۈچ سېتىپ تاپ - قان پۇلى بىلەن ئانىسىنى باقاتتى، شۇڭا ھەر كۈنى خەتەرگە تە - ۋەككۈل قىلىپ شەھەر سىرتىغا باراتتى. بۇ قېتىم ياپون ئەس - كەرلىرىنىڭ قولىغا چۈشۈپ قېلىپ، تايلاق يەپ ئۆلۈپ كەتكىلى تاس قالدى، بەدىنىنىڭ ھەممىلا يېرى كۆكرىپ ئىشىپ كەتتى.

2

بۇ چاغدا، ۋاڭ شياۋخې شاڭخەيدىكى بىر تېخنىكومدا ئو -

قۇيتتى. ئۇ بىرقانچە ساۋاقدىشى بىلەن بىرلىكتە مەكتەپتە بىر تام گېزىتى چىقاردى.

تام گېزىتىنىڭ بۇ سانى دۇڭ باۋگېنغا ياردەم بېرىش يۈزدى- سىدىن «نامرات ساۋاقدىشىمىزغا ياردەم قولىمىزنى سۇنايلى» دې- گەن تېمىدا مەخسۇس سان سۈپىتىدە چىقىرىلغانىدى.

بىرىنچى ماقالىنىڭ تېمىسى قىزىل رەڭدە «بۇ نومۇسىمىز- لىققا قاراڭلار ! ساۋاقدىشىمىز دۇڭ باۋگېن ۋەھشىلەرچە تا- ياق - توقماق ئاستىدا قالدى !» دەپ يېزىلغان، ماقالىنىڭ ئاس- تىغا «ۋاڭ شياۋخې» دەپ ئىمزا قويۇلغانىدى.

تام گېزىتى مەكتەپ بىناسىنىڭ كارىدورىغا چاپلانغان بو- لۇپ، ساۋاقداشلار ئۇ يەرگە ئولمىشۇپ، گېزىتنى ئوقۇغاچ مۇلاھىزە قىلىشىۋاتاتتى. ئارىدىن بىرى پەس ئاۋازدا:

— قاراڭلار، بۇ ماقالىنى ۋاڭ شياۋخې يېزىپتۇ ! گەپنى خويمۇ جايىدا دەپتۇ ! بىز جۇڭگولۇقلار بەكلا بوزەك بولۇپ كەت- تۇق دېسە ! — دېدى.

دۇڭ باۋگېنمۇ ساۋاقداشلىرى بىلەن قىستىلىشىپ تۇرۇپ گېزىت ئوقۇۋاتاتتى، ئۇ ماقالىدە ئۆزىنىڭ تاياق يېگەنلىكىگە ئا- ئىت ئىشلار يېزىلغانلىقىنى كۆرۈپ، كۆزلىرىگە لىققىدە ياش ئالدى.

بۇ چاغدا، ۋاڭ شياۋخې تام گېزىتىدىن سەل نېرىراققا تۇ- رۇپ، ساۋاقداش شۈي تۇڭچۈەن بىلەن بىر ئىشنى مەسلىھەتلى- شىۋاتاتتى.

شۈي تۇڭچۈەن ۋاڭ شياۋخېغا بىر ۋاراق قەغەزنى بېرىپ: — بۇ تەشكىلىمىز ھال سورايىدىغان ۋە قۇتقۇزىدىغان ساۋاقداشلارنىڭ تىزىملىكى، — دېدى.

ئەسلىدە ئۇلار دوختۇرخانىدىكى ساۋاقداشلاردىن ھال سورىدى.

ماقچى بولغانىدى.

ۋاڭ شياۋخې تىزىملىكنى كۆرۈپ تۇرۇشىغا بىرىنىڭ چا-
قىرىنى ئاڭلىدى:

— ۋاڭ شياۋخې، ۋاڭ شياۋخې، مەكتەپ مۇدىرى سېنى چا-
قىرىۋاتىدۇ، تېز بول!...

بىر ئىشچى شۇنداق دەپ توۋلىغىنىچە ئۇنىڭغا قاراپ يۈگۈ-
رۈپ كېلىۋاتاتتى. ساۋاقداشلار نېمە ئىش بولغىنىنى بىلەلمەي،
ۋاڭ شياۋخېغا ھەيرانلىق ئىلكىدە قاراپ قېلىشتى.

— ھە! مېنى چاقىرىۋاتامدا؟ ماقۇل! ھازىرلا باراي...
ۋاڭ شياۋخې تەمكىنلىك بىلەن شۇنداق دېگىنىچە، ھېچ ئىش
بولمىغاندەك يۈگۈرۈپ كەتتى.

3

ۋاڭ شياۋخې مەكتەپ مۇدىرىنىڭ ئىشخانىسىغا كىرىپلا،
بىللە تام گېزىتى چىقارغان بىرقانچە ساۋاقدىشىنىڭ ئىشخانىدا
تايافتەك قېتىپ تۇرغانلىقىنى كۆردى. ئۇچىسىغا كاستۇم - بۇ-
رۇلكا، پۇتغا پارقىراپ تۇرىدىغان خۇرۇم ئاياغ كىيىۋالغان مۇ-
دىر ئۇيان - بۇيان ماڭغىنىچە، زەردە بىلەن ئۇلارغا ۋارقىراپ
چالۋاۋاتاتتى.

— سەنلەرنىڭ قىلىۋاتقىنىڭ قانۇنسىز سىياسىي ھەرىكەت!
بۇنى بىلىشمەسەن؟ — دەيدى ئۇ مۇشتۇمنى تۈگۈپ ھېلىلا بى-
رىنى ئۇرۇۋېتىدىغاندەك ھەيۋە قىلىپ.

ۋاڭ شياۋخې كېچىكىپرەك كەلگەن بولغاچقا ئاستاغىنا
ساۋاقدىشلىرىنىڭ كەينىگە ئۆتۈپ تۇردى.

— ۋاڭ شياۋخې، ئالدىغا ئۆت! — ۋارقىرىدى مەكتەپ مۇ-
دىرى.

دىرى توساتتىنلا.

ۋاڭ شياۋخې ئىلاجىسىز ئالدىغا بىرقانچە قەدەم تاشلاپ ساۋاقداشلىرىنىڭ ئالدىغا ئۆتۈپ تۇردى.

مەكتەپ مۇدىرى ئۇنىڭغا قاراپمۇ قويماستىن، ئوقۇغۇچىلار يوقلىما دەپتىرىنى ۋاراقلاپ تۇرۇپ، سوغۇق تەلەپپۇزدا سوراشقا باشلىدى:

— نېمىدەپ مۇشۇنداق تام گېزىتى چىقىرىشىسەن؟
ۋاڭ شياۋخې ساۋاقداشلىرىغا ياللىتىدە قارىۋېتىپ، ئۈندىمەي تۇرىۋەردى.

مەكتەپ مۇدىرى ئاچچىق بىلەن ئالدىغا بىرقەدەم تاشلاپ، ۋاڭ شياۋخېغا ھۈرىيەيدى:

— ئاناڭ پاراخوتتا پار قازان ئىشچىسى بولۇپ ئىشلەپ، مىڭ بىر مۇشەققەتتە سېنى ئوقۇشقا بەرسە... مۇشۇنداق كەلسە - كەلمەس تام گېزىتى چىقىرىپ يۈرەمسەن؟ سېنىزە!

ۋاڭ شياۋخې يەرگە قارىغىنىچە يەنىلا ئۈندىمەي تۇرىۋەردى. بۇ ھالنى كۆرۈپ مەكتەپ مۇدىرىنىڭ تېخىمۇ ئاچچىقى كەلدى، ئۇ ئارقىسىغا ئۆرۈلۈپ ئوقۇش پۈتتۈرگەن ساۋاقداشلارنىڭ ھەر خىل فورمىلارنى كىيىپ چۈشكەن تامدىكى سۈرىتىنى كۆر-سىتىپ تۇرۇپ توۋلاپ كەتتى:

— قاراڭلار، ئوقۇش پۈتتۈرگەن بۇ ساۋاقداشلارغا، ئۇلار ھا-زىر چەت ئەل بانكىلىرى، تاموژنا، پوچتىخانا دېگەندەك ئورۇنلار-دىن ئوبدان خىزمەت تاپتى! سىلەرمۇ ئۇلاردەك بولۇشۇڭلار كې-رەك، — مەكتەپ مۇدىرى شۇنداق دەپ تاپىلىغاچ، ئۇلارنى قور-قۇتقىلى تۇردى، — سەن، ۋاڭ شياۋخې! ئۆزۈڭنى بىلىپ يۈر! ئىمدى مەكتەپ سىرتىدىكى ئىشلارغا ئارىلاشما، يەنە ئارىلىشىد-كەنسەن، مەكتەپتىن ئالدىغان تەمىناتنىڭ توختىلىدۇ، ھىم،

ئەمدى بىر ياقىتىن ئىشلەپ، بىر ياقىتىن ئوقۇيمەن دەپ خام خە-
 يال ئەيلەمە ! بولمىسا مەكتەپتىن قوغلىنىسەن !
 مەكتەپ مۇدىرىنىڭ شۇنداق دەپ قولىنى شىلتىشى بىلەن
 ۋاڭ شياۋخې قورقۇپ كەينىگە داچىدى.
 مەكتەپ سىرتىدىكى پائالىيەتلەرگە قاتناشساڭ ئوقۇشتىن
 ھەيدىلىسەن، دېگەن گەپنى ئاڭلىغان ۋاڭ شياۋخېنىڭ چىرايى
 ئاچچىقتىن تاتىرىپ كەتتى، شۇنداقتىمۇ ئاچچىقىنى زورىغا بى-
 سىۋالدى. كۆڭلىدىكىنى دىيەلمىگەچكە ئىچى تىتىلدايتتى.
 كونا جەمئىيەتتە، نامرات ئائىلىدە چوڭ بولغان بىر بالىنىڭ
 مەكتەپتە ئوقۇمىقى ئاسان ئەمەستە !

4

ۋاڭ شياۋخې مەكتەپ مۇدىرىنىڭ ئىشخانىسىدىن چىقىپ
 سىنىپقا كىردى، بۇ ئوقۇغۇچىلار دەرىستىن چۈشۈپ بولغان چاغ
 بولغاچقا، سىنىپتا ھېچكىم يوق ئىدى. ئۇ ئۆزىنىڭ پارتىسىغا
 كېلىپ بىرھازا ئولتۇرۇپ كەتتى، ھېلىلا مەكتەپ مۇدىرىنىڭ
 قىلغان گەپلىرى ھەم گەپ قىلغان چاغدىكى قورقۇنچلۇق ئەلپازى
 ئۇنىڭ كاللىسىدىن كەتمەيتتى.

ئۇ ئۇلۇغ - كىچىك بىر تىندى - دە، ئورنىدىن دەس تۇ-
 رۇپ، ئاياغ - پايپاقلىرىنى سېلىۋېتىپ، يالاڭ ئاياغ چىقىپ بىر
 چېلەك سۇ ئېلىپ كىردى، ئاندىن پۇل سۈرتكۈچنى ئېلىپ، بىر
 كۈنلۈك پۇل سۈرتۈش ئىشىنى باشلاشقا ھازىرلاندى.
 ۋاڭ شياۋخې مەكتەپتە ئىشلەپ يۈرۈپ ئوقۇيتتى، ئائىلى-
 سىنىڭ كەمبەغەللىكىدىن ئوقۇش پۇلىنى تۆلەشكە قۇربى يەت-

مەيىتى، شۇڭا ئۇ بىر ياقىتىن ئوقۇسا، بىر ياقىتىن مەكتەپتە
ۋاقىتلىق ئىشچى بولۇپ ئىشلەيتتى. ھەر كۈنى پول، ئەينەك،
مۇنبەرلەرنى سۈرتەتتى...

ۋاڭ شياۋخې بېلىنى رۇسلاپ تۇرۇشىغا شۈي تۇڭچۈەن ۋە
دۇڭ باۋگېن قاتارلىق بىرقانچە يىلەن كىرىپ كەلدى.
— بۇ قېتىملىق ھال سوراڭقا سەن بارمىغىن، بايا مەكتەپ
مۇدىرىمۇ دېدىغۇ...

شۈي تۇڭچۈەن باشقىلار بىلەن ئالدىراپ - تېنەپ كېتىپ
قالدى.

ۋاڭ شياۋخې بۇ گەپنى ئاڭلاپ گاڭگىراپ تۇرۇپلا قالدى.
توساتتىن بىر ئىش ئېسىگە كېلىپ، شۈي تۇڭچۈەنلەرنى توختى-
تىۋېلىپ، بىللە بارماقچى بولغاندەك ئىككى تاقلاپلا دېرىزە تۈۋد-
گە كەلدى، لېكىن نېمىشقىدۇر ئۈندىمىدى. دېرىزىدىن قارىۋى-
دى، شۈي تۇڭچۈەنلەرنىڭ قارىسىمۇ كۆرۈنمىدى. ئىنس - جىن
يوق كارىدورغا بىردەم ھاڭۋېقىپ قاراپ تۇرغاندىن كېيىن، يەنە
پول سۈرتكۈچىنى تۇتقىنىچە يېنىپ كىردى:

«بارسام بولارمۇ، بارمىسام بولارمۇ؟»

بۇ ئىشتا ئۆزىمۇ بىر قارارغا كېلەلمىدى.

ئەمدى مەكتەپ سىرتىدىكى پائالىيەتلەرگە زادىلا قاتنىشال-
ماسمەنمۇ، ساۋاقداشلىرىمنىڭ قاتارىدىن مۇشۇنداقلا چۈشۈپ
قالارمەنمۇ، مۇشۇنداق قورقۇپ يۈرىۋېرىمەنمۇ، دېگەنلەرنى ئويلاپ
ئىچى ئۆرتەندى.

ۋاڭ شياۋخې پول سۈرتكۈچىنى شۇنداق بىر تارتىۋىدى، چې-
لەكتىكى سۇ يەرگە تۆكۈلۈپ كەتتى...